

Forum Virium Helsinki

Uusia digitaalisia
palveluita
kaupunkilaisten
testaamina

v.

Forum Virium Helsinki on Helsingin kaupunkikonserniin kuuluva osakeyhtiö. Se kehittää uusia digitaalisia palveluja yhdessä yritysten, Helsingin kaupungin ja muiden julkisten toimijoiden kanssa.

Helsingin asukkaat osallistuvat palvelujen kehittämiseen ja testaamiseen.

Tavoitteena on synnyttää parempia palveluita ja uutta liiketoimintaa sekä avata yhteyksiä kansainvälisille markkinoille.

Forum Virium Helsinki rakentaa yhteistyöverkostoja sekä toteuttaa kehityshankkeita. Tämänhetkiset teema-alueet ovat: Hyvinvointi, Media, Oppiminen, Älykäs kaupunki ja Innovaatioyhteisöt.

Sisällys

- 2-3 **Ensimmäiset viisi vuotta**
    - Satoja hankeideoita, useita kymmeniä läpivietyjä projekteja
  - 4-7 **Seuraavat viisi vuotta**
    - Yhteiskunnallisesti merkittäviä, realistisia projekteja
  - 8-10 **Jäsenet**
    - Jäsenkunta antaa toiminnalle suunnan
    - Kehityksen ja muutoksen vauhdittamista
    - Avointa yhteistyötä yritysten ja kaupungin välillä
  - 11 **Verkostot**
    - Kohtaamisia ja ajankohtaisia tapahtumia
  - 12 **Pk-kumppanuusohjelma**
    - Pienet ja keskisuuret yritykset mukana
  - 13-14 **Kasvuvalmennus**
    - Valmennuksesta räätälöityä tukea toimintaan
    - Digitaalisen maailman käyttäjälähtöistä suunnittelua
  - 15 **Tapahtumia**
- Hankealueet**
- 18-21 **Hyvinvointi**
    - Digitaalisia hyvinvointipalveluja ihmisiltä ihmisille
    - Videoyhteydellä apuja ikääntyneiden kotihoitoon
    - Hyvinvointia Herttoniemen alueelle
    - Kaupunkilaisten ja työntekijöiden ideat käyttöön
  - 22-25 **Media**
    - Roolit ja kanavat uuteen käyttöön
    - Uudenlainen mediakanava kaupunkiin
    - Vieraskirja verkossa Helsingin ystäville
    - Euroviisuhuumaa verkossa
  - 26-28 **Älykäs kaupunki**
    - Sähköisiä kaupunkipalveluita arkeen
    - Helsingin seututieto kaikkien käyttöön
    - Kansainvälisiä menestystuotteita
  - 29-31 **Innovaatioyhteisöt**
    - Käyttäjät mukaan palvelukehitykseen
    - Kuunnellaan käyttäjiä!
    - Verkostoja ja kansainvälistä innovaatioyhteistyötä

Ensimmäiset viisi vuotta

Satoja hankeideoita, useita kymmeniä läpivietyjä projekteja

Forum Virium Helsinki perustettiin viisi vuotta sitten yritysten aloitteesta. Ajatuksena oli vauhdittaa digitaalisten palvelujen kehitystä partnereiden välisellä yhteistyöllä. Viiden vuoden jälkeen on hyvä katsoa, mitä on tullut tehtyä. Käsissäsi oleva julkaisu kertoo toiminnastamme ja esittelee konkreettisia saavutuksiamme. Katsomme myös eteenpäin ja esittelemme tärkeimpiä käynnissä olevia hankkeita. Niiden todelliset vaikutukset nähdään vasta seuraavan viiden vuoden aikana – tai myöhemmin.

*Millainen oli maailma vuodenvaihteessa 2005–2006
Forum Virium Helsingin aloittaessa toimintaansa?*

Maa-ilmantalous kasvoi Yhdysvaltojen vetämänä. Nurkan takana, yleisen tietouden ulkopuolella odottivat vuoroaan sekä ilmastonmuutokseen havahtuminen että maailmantalouden romahdus. Sosiaalinen media tarkoitti blogeja: Youtube oli juuri lanseerattu, Facebook vasta tulossa Eurooppaan. Nokiolla meni lujaa, eikä Applen iPhonea ollut olemassa. Avoimesta tiedosta ei puhuttu.

Forum Virium Helsingille valittiin yritysten toimesta kuusi fokus-alueita oppimisesta vähittäiskauppaan. Innovaatiotoiminnalle ominaisesti kehitys on yllättänyt monesti. Digitaalinen koti -yhteishanketta ei saatu aikaan, mutta jonkin ajan kuluttua operaattorit toivat menestyksekkäästi markkinoille kodin viihdepalvelut. Mobiilitelevisio taas kaatui tekijänoikeusriitoihin yritysten merkittävästä panostuksesta huolimatta. Shanghailaisen B-Star-tutkimuskeskuksen kanssa vuosina 2007–2008 tehty pieni pilottihanke toi VTT:lle merkittävän tiedonlouhintaprojektin Velo-yrityksen kanssa.

Vaikka fokusalueet ovat muuttuneet, jotkut aivan alussa valitut painopisteet ovat edelleen tärkeitä. Hyvinvointi ja Älykäs kaupunki ovat suurimpia hankekokonaisuuksia. Tapahtumamedia-teema realisoitui Euroviisujen Host City -palveluksi ja myöhemmin Stadi.TV:ksi. Keski-Pasila, ”Helsingin toinen keskusta”, on lähdössä toden teolla rakentamaan lähivuosina. Silloin kehityshankkeissa voidaan käyttää kotikenttänä Suomen keskeisintä kaupunginosaa.

Vuosien varrella Forum Virium Helsingissä on käsitelty satoja hankeideoita ja tehty kymmeniä projekteja. Kymmenestä ideasta yksi johtaa pilottiin, ja kymmenestä pilotista yksi toimivaan palveluun. Tärkeimpiä onnistumisia ovat julkisen tiedon avaaminen metropolialueella; jo yli sadan pk-yrityksen kasvua vauhdittanut kasvuvalmennus; sekä Living Labit, käyttäjävetoisen toimintatavan edistäminen palvelukehityksessä.

Forum Virium Helsinki on ensisijaisesti yritysten ja julkisten toimijoiden yhteisö. Toiminnan perustana on avoin innovaatio, ja yhteisön tärkein pääoma jäsenten välinen luottamus. Kumppaneittemme pitkäjänteinen sitoutuminen yhteistyöhön on ollut tärkein voimavaramme.

Kiitos!

*Jarmo Eskelinen
Toimitusjohtaja, Forum Virium Helsinki*

Seuraavat viisi vuotta

Yhteiskunnallisesti merkittäviä, realistisia projekteja

Forum Virium Helsinki on sillanrakentaja, joka tuo yritykset ja julkiset organisaatiot yhteen rakentamaan kaupunkilaisille parempia digitaalisia palveluita. Asukkaat osallistuvat palvelujen kehittämiseen ja testaamiseen.

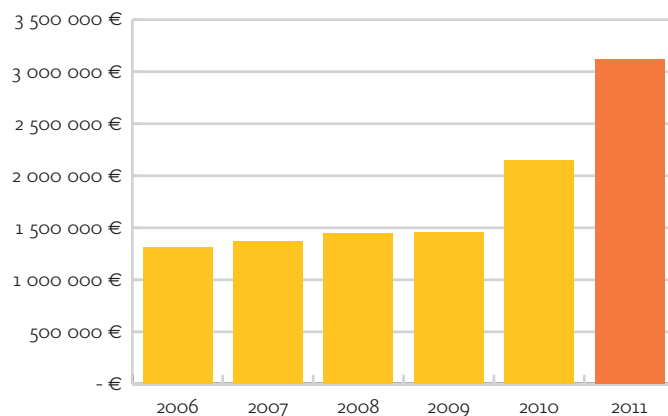
Forum Virium Helsingin jäsenmäärä on pysynyt melko tasaisena. Vuoden 2010 lopussa jäsenorganisaatioita oli yhteensä 18. Verkoston perustajista olivat edelleen mukana Digita, Elisa, Logica, Nokia, SOK, TeliaSonera, Tieto, Veikkaus, Yleisradio, Helsinki, SITRA, TEKES ja VTT. Lähiaikojen päätavoitteeksi on nostettu yritysyhteistyö – nykyisten jäsenyritysten sitoutuminen ja uusien mukaan tulo.

Forum Virium Helsingin taustayhtiö RTT Oy kuuluu Helsingin kaupunkikonserniin.

Kaupungille Forum Virium Helsinki on tuotekehitysyksikkö, joka etsii parannuskohteita ja niihin ratkaisuja yhdessä hallintokuntien kanssa.

Tavoitteena on vaikuttaa ympäröivään yhteiskuntaan. Niinpä hankkeet liittyvät alueisiin, joissa palvelut kaipaavat eniten uudistamista. Toisaalta on tärkeää, että tehdyt asiat kumpuavat kaupunkilaisten tarpeista ja arjesta. Projektien on myös oltava realistisia toteuttaa. Palveluita kehitetään ja testataan nopeasti, todellisissa käyttötilanteissa.

Toiminta keskittyy Helsinkiin, sillä metropolialueemme on yksi Euroopan voimakkaimmin kehittyvimmistä kaupunkiseuduista. Tätä kehitystä halutaan hyödyntää.

Kaavio 1:
Liikevaihdon kehitys 2006–2011
(vuosi 2011 arvio)

Voimakasta kasvua liikevaihdossa ja hankesalkussa

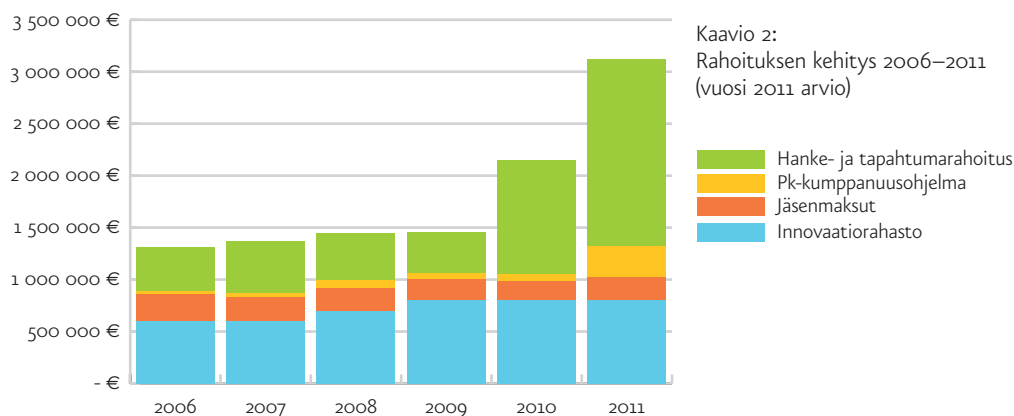
Viiden vuoden aikana Forum Virium Helsinki on kasvanut 17 henkeä työllistäväksi kehitysyhtiöksi, jonka liikevaihto nousee vuonna 2011 yli kolmen miljoonan euron (ks. kaavio 1). Kasvu on tapahtunut erityisesti kahden viime vuoden aikana, kun hankkeiden pitkäjänteinen valmistelutyö on tuottanut tuloksia.

Samalla hankerahoituksen osuus budjetista on kasvanut (ks. kaavio 2). Rahoitus koostuu sekä kotimaisista lähteistä (mm. TEKES) että EU-rahoituksesta (mm. tutkimuksen puiteohjelmat).

Yritysten jäsenmaksut ovat noin 10 % liikevaihdosta. Helsingin kaupungin

innovaatorahasto on rahoittanut toimintaa merkittävällä summalla, 600 000–800 000 €/vuosi. Kaupungin rahoitus on tuonut toimintaan jatkuvuutta ja pitkäjänteisyyttä.

Forum Virium Helsingin toiminnan taloudellinen vaikutus on kuitenkin merkittävästi yhtiön omaa liikevaihtoa suurempi. Suurin osa hankerahoituksesta kohdistuu suoraan mukana oleville yrityksille ja tutkimuslaitoksille. Suomalaisen partnerien hankesalkun yhteissumma on vuonna 2011 noin 7,5 miljoonaa euroa. Ulkomaiset partnerit mukaan lukien kokonaisvolyymi kasvaa 23,5 miljoonaan euroon.

Suunnantarkistusta vuosittain

Forum Virium Helsingin toiminnan suunnata on tarkistettu vuosittain. Tekemistä ja sen merkittävyyttä arvioidaan jatkuvasti. Forum Virium Helsinki on ketterä organisaatio, joka toimii dynaamisesti: uusia avauksia tehdään hyvinkin nopeasti.

Nyt hankkeissa on keskitytty viidelle alueelle: Hyvinvointi, Media, Oppiminen, Älykäs kaupunki ja Innovaatioyhteisöt. Vuoden 2010 lopussa oli käynnissä yhteensä 27 projektia, joita tehdään yhteistyössä yritysten, organisaatioiden, tutkimuslaitosten ja Helsingin kaupungin eri hallintokuntien kanssa.

Forum Virium Helsingin visiossa vuodelle 2015 *Helsingin seutu ja Suomi ovat digitaalisten palvelujen näyteikkunoita ja EU:n keskeisiä solmukohtia alan tuote- ja palvelukehityksessä.* Näitä asioita edistävät nyt myös muut organisaatiot, kuten Greater Helsinki Promotion, strategisen huippuosaamisen keskus TIVIT Oy ja Aalto-yliopisto.

Forum Virium Helsingille on löytynyt luonteva paikka metropolialueen yhteistyön rakentajana näiden toimijoiden, yritysten sekä julkistahojen välillä.

Helsingin valinta maailman designpääkaupungiksi vuonna 2012 tarjoaa Forum Virium Helsingille ja sen jäsenille merkittäviä mahdollisuuksia. Helsinki World Design Capital 2012 -hankkeen ja Forum Virium Helsingin tavoitteet vastaavat monelta osin toisiaan. Molemmissa design nähdään laajasti, keinona löytää käyttäjälähtöisiä ratkaisuja arjen tilanteisiin.

Yhteistyö on käynnistynyt vauhdilla. Forum Virium Helsinki on muuttanut Helsinki World Design Capital 2012 -hankkeen taloon Senaatintorin reunalle ja toimii asiantuntijana designpääkaupungin innovaatio- ja sähköisten palvelujen ohjelmiston kokoamisessa.

WORLD
DESIGN
CAPITAL

HELSINKI
2012

WORLD
DESIGN
CAPITAL

HELSINKI
2012

WORLD
DESIGN
CAPITAL

HELSINKI
2012

Jäsenet

Jäsenkunta antaa toiminnalle suunnan

Forum Virium Helsingin jäsenyritykset ohjaavat toimintaa ohjausryhmän ja työvaliokunnan kautta. Ohjausryhmä päättää yhteisön strategiasta, toimintasuunnitelmasta, budjetista, uusista jäsenistä sekä hankkeiden käynnistämisestä ja lopettamisesta.

Ohjausryhmä 2010:

- Elinkeinojohtaja *Eero Holstila*, Helsingin kaupunki (puheenjohtaja)
- Johtaja - tutkimusyhteistyö ja ympäristövastuu, *Kimmo Pentikäinen*, Elisa
- Palvelualuejohtaja *Kari Villikka*, Finnvera
- Osastopäällikkö, ylijohtaja *Liisa Ero*, liikenne- ja viestintäministeriö
- Development Director *Jukka Ahtikari*, Logica
- Alliance Director *Jukka Lintusaari*, Nokia
- Vice President *Jari Pasanen*, Sitra
- Teknologiajohtaja *Eero Silvennoinen*, Tekes
- Director, B2B Development, *Pekka Isomäki*, TeliaSonera
- Toiminnanjohtaja *Eppie Eloranta*, TIEKE
- Business Development Director *Kimmo Sutinen*, Tieto
- Toimitusjohtaja *Reijo Paaajanen*, TIVIT
- Kehityspäällikkö *Jarmo Kuusisto*, Veikkaus
- Kehitysjohtaja *Jouko Suokas*, VTT
- Direktör *Annika Nyberg-Frankenhaeuser*, Svenska Yle
- Toimitusjohtaja *Jarmo Eskelinen*, Forum Virium Helsinki (sihteeri)

Työvaliokunta vastaa hankkeiden ja ohjelmien operatiivisesta ohjauksesta. Työvaliokunnan jäsenet nimittää ohjausryhmä.

Työvaliokunta 2010:

- Rahoitusjohtaja *Tapio Korhonen*, Helsingin kaupunki (puheenjohtaja)
- Elinkeinopäällikkö *Nyrki Tuominen*, Helsingin kaupunki (varapuheenjohtaja)
- Business Development Manager *Seppo Nieminen*, Digita
- Johtaja - tutkimusyhteistyö ja ympäristövastuu, *Kimmo Pentikäinen*, Elisa
- Kehityspäällikkö *Titta Mantila*, Finnvera
- Tietotekniikka- ja johtaja *Markku Raitio*, Helsingin kaupunki
- Business Development Director *Jukka Rantala*, Nokia
- Kehitysjohtaja *Marja Pirttivaara*, Sitra
- Business Development Director *Kimmo Sutinen*, Tieto
- Customer Manager *Harri Nurmi*, VTT (sihteeri)
- Toimitusjohtaja *Jarmo Eskelinen*, Forum Virium Helsinki (asiantuntija)

Helsingin kaupungin nimittämä Radio- ja televisiotekniikan tutkimus RTT Oy:n hallitus vastaa yhtiön talouden ja hallinnon seurannasta.

RTT Oy:n hallitus 2010:

- Professori *Yrjö Neuvo* (puheenjohtaja)
- Elinkeinojohtaja *Eero Holstila*, Helsingin kaupunki
- Controller *Jonna Hohti*, Helsingin kaupunki

Avointa yhteistyötä yritysten ja kaupungin välillä

Helsingin kaupungin elinkeinojohtaja **Eero Holstila** on ollut Forum Virium Helsingin toiminnassa mukana alusta alkaen, vuodesta 2005. Hänen mielestään yhteisölle on merkittävä saavutus olla olemassa ja toimintakykyinen. Forum Virium Helsinki on hyvä esimerkki yritysten yhteistyöstä ja avoimesta innovaatiosta.

”Perustettaessa ajatuksena oli, että kyse on nimenomaan yritysten yhteisistä kehityshankkeista. Yritykset itse määrittelevät hankkeet, päättävät niistä, toteuttavat ne ja hankkivat niille rahoituksen. Vaikka yritykset eivät ole kovin aktiivisesti käynnistäneet omia kehityshankkeitaan, ne ovat pysyneet hyvin mukana”, Eero Holstila toteaa.

On osoittautunut, että yritysten intressit ovat muuttuneet matkan varrella. Haluna onkin löytää yhteisiä kehityskohteita Helsingin kaupungin kanssa: oikeita arkipäivän tilanteita, joissa kehittää palveluita kaupunkilaisten kanssa, heidän tarpeisiinsa vastaten.

Helsingin kaupungille Forum Virium Helsinki on osoittautunut erinomaiseksi keinoksi viedä eteenpäin sille tärkeitä, joskus välttämättömiäkin hankkeita. Forum Virium Helsinki on ollut merkittävä kumppani esimerkiksi kansainvälisessä yhteistyössä, rakentamassa entistä vetovoimaisempaa Helsinkiä.

Verkostot

Kohtaamisia ja ajankohtaisia tapahtumia

Verkostojen luonti ja ylläpito on oleellinen osa Forum Virium Helsingin toimintaa. Ajatuksena on tuoda yhteen ideoita ja ihmisiä sekä luoda uusia yritys-suhteita. Yksi keino verkostoimiseen ovat erilaiset tapahtumat ja seminaarit, jotka pitävät jäsenet ja sidosryhmät ajan tasalla alan uusimmista tuulista.

Viiden vuoden aikana tapahtumissa on käynyt yhteensä lähes 7 000 osallistujaa. Suuria seminaareja järjestetään yleensä muutama vuodessa. Näistä säännöllisin on ollut vuosiseminaari, joka vetää vuosittain yli 200 kuulijaa.

Kasvuyrityksille on järjestetty omia pk-alumnilaisuuksia vuodesta 2008 lähtien. Keväällä 2010 pk-alumnit muutettiin kaikille kiinnostuneille avoimiksi teema-aamuiksi. Open forumeiksi ristityt tapahtumat ovat olleet hyvin suosittuja. Sadan hengen sali on ollut aina täynnä.

”Tapahtumien teemat ovat olleet kansainvälisestikin ajankohtaisia. Varsinkin suuremmissa seminaareissa on aina mukana kiinnostavia kansainvälisiä puhujia. Myös jäsenyritykset saavat mahdollisuuden kertoa omista innovaatioistaan”, kertoo Forum Virium Helsingin vastaava tuottaja **Ruska Kylänen**.

Vuosiseminaareissa on käsitelty muun muassa sosiaalista mediaa, käyttäjälähtöisiä digitaalisia palveluita ja tiedon avaamista. Living Lab Innovations -seminaareissa puolestaan on avattu käyttäjälähtöistä tekemistä käytännön esimerkkien kautta.

Tapahtumia on tuotettu myös ulkomailla. Vuonna 2008 järjestettiin Cities as Living Laboratories -seminaarit Pariisissa ja Soulissa. Invitation to Helsinki -ohjelman osana on tehty tapahtumat Washingtoniin ja Shanghain maailmannäyttelyyn.

Pk-kumppanuusohjelma

Pienet ja keskisuuret yritykset mukana

Forum Virium Helsingin yhteydessä toimiva Pk-kumppanuusohjelma on tarkoitettu digialan pienille ja keskisuurille yrityksille.

”Haluamme saattaa pk-yrityksiä yhteen keskenään sekä suuryritysten että julkisten toimijoiden kanssa. Toiveena on, että saisimme tätä kautta Forum Virium Helsingin hankkeisiin mukaan yhä enemmän pk-yrityksiä. Niissä innovatiivisuus kukkii”, toteaa ohjelmasta vastaava **Esa Blomberg**.

Onnistuneita ja tuloksekkaita kohtaamisia on saatu aikaan esimerkiksi pelialalla, kun Pk-kumppanuusohjelma välitti Elisalle sen pyynnöstä muutama vuosi sitten vaihtoehtoja pelivalmistajaksi. Tämä työ on myös johtanut muutamaan peliprojektiin.

Jatkossa Blomberg haluaisi nähdä innovatiiviset kasvuyritykset vielä kiinteämmin osana Forum Virium Helsingin verkostoa ja hankkeita. Muutenkin kasvuyrityksille annettavaa ohjausta Helsingin alueella kehitetään voimakkaasti esimerkiksi YritysHelsingissä. Tällöin olennaista on osata tunnistaa potentiaaliset kasvuyritykset ja ohjata yritykset paikkoihin, joista ne saavat juuri oikeanlaista tukea kasvulleen.

Pk-kumppanuusohjelma ja Kasvuvalmennus ovat Helsingin kaupungin elinkeinopalvelun tarjontaa, josta vastaa elinkeinopäällikkö Nyrki Tuominen. Projektipäällikkönä on Esa Blomberg, ja häntä avustaa vastaava tuottaja Kaisa Sibelius. Rahoitus tulee pääasiassa Helsingin kaupungin innovaatorahastosta.

Kasvuvalmennus

Valmennuksesta räätälöityä tukea toimintaan

Pk-kumppanuusohjelman näkyvin palvelu on **Kaisa Sibeliuksen** tuottama Kasvuvalmennus, johon on viiden vuoden aikana osallistunut yli 115 yritystä. Yritykset ovat löytäneet valmennuksen ja hakijamäärät ovat kasvaneet tasaiseen tahtiin (ks. kaavio 3). Valmennukseen on voitu ottaa mukaan hakijoista vain 43 prosenttia.

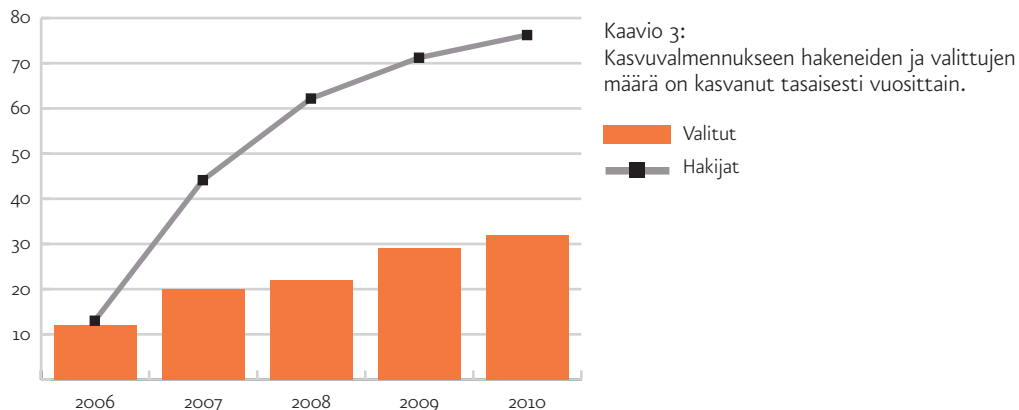
Kasvuvalmennuksen kohderyhmänä ovat pääkaupunkiseudun innovatiiviset kasvuyritykset. Mukaan valittavien yritysten tuotteiden tai palveluiden tulee olla skaalautuvia ja potentiaalia pitää löytyä myös kansainväliseen menestykseen.

Valmentajina on ollut 116 konsulttiyritystä. Nykyisin toiminta on organisoitu Forum Virium Helsinkiin, aiemmin on

tehty yhteistyötä ensin Haaga-Helia ammattikorkeakoulun, sitten Culminatum Innovationin kanssa.

”Kasvuvalmennusta on evaluoitu vuosina 2008, 2009 ja 2010. Niistä käy ilmi, että yritysten mielestä Kasvuvalmennuksesta on ollut niille merkittävää hyötyä. Valmennuksen on todettu lisäävän muun muassa yritysten liikevaihtoa, kannattavuutta ja henkilöstön määrää”, kertoo vastaava tuottaja Kaisa Sibelius.

Kaiken kaikkiaan Kasvuvalmennuksella on ollut yritysten kasvua edistävä vaikutus. Tyytyväisiä ollaan oltu myös joustavuuteen, nopeuteen ja räätälöityvyyteen.

Idean Enterprises Digitaalisen maailman käyttäjälähtöistä suunnittelua

Vuonna 2000 perustettu, nykyisin yli 40 hengen konsulttiyritys Idean Enterprises osallistui Kasvuvalmennukseen vuonna 2009. Valmennuksessa on sparrattu muun muassa markkinointia ja viestintää. Kokemukset valmennuksesta olivat hyvät.

”Kasvuvalmennus oli hyödyllinen, siinä pääsimme aika konkreettisesti kehittämään sellaisia asioita, jotka ovat toimittamme edistämiseksi tarpeellisia. Valmennuksessa huomioitiin hyvin yrityksen tavoitteet ja lähtökohdat. Koimme Kasvuvalmennuksen hyödyllisenä, ehdottomasti”, kertoo Ideanin perustajajäsen, seniorikonsultti **Niko Frilander**.

Idean suunnittelee,ideoi ja toteuttaa asiakkailleen helppokäyttöisiä digitaalisia palveluita. Se on erikoistunut käyttäjä-

lähtöiseen suunnitteluun. Forum Virium Helsingin toiminnassa yritys on ollut mukana alusta lähtien. Teemoja ja toimintaa on seurattu mielenkiinnolla.

Erityisen ajankohtainen aihe on Frilanderin mielestä mobiilin internetin ja sen mahdollistamien palveluiden murros. Sen kehittymistä Forum Virium Helsingin olisi hyvä seurata tiiviisti, myös kansainvälisellä tasolla.

Samalla yhteisö voisi olla myös yksi kanava alan suomalaisille tekijöille jakaa ajantasaista tietoa ja haarukoida trendejä.

Tapauksia

2005

Forum Virium Helsinki kick-off

2006

Finnish Mobile TV forumit I–IV • Forum Virium Helsingin kesäjuhlat
Kasvuvalmennuksen finaali • Helsinki ICT Week • RTI-talon tupaantuliaiset
ECOFIN-kokouksen lehdistövastaanotto

2007

Jäänmurtaja • Vuosiseminaari: Kirkas keltainen • Finnish Mobile TV forum
DesignPartners07 • Forum Virium Helsingin kesäjuhlat • Living Lab Innovations vol.1
Kasvuvalmennuksen finaali

2008

Vuosiseminaari: Odottava Oranssi • Pk-alumni: Kasvuyrittäjyys
Paris-Helsinki Cities as Living Laboratories • Helsinki Living Lab -loppuseminaari
Finnish mobile TV -päätöstilaisuus • Pk-alumni: Kansainvälistyminen
Korea-Finland Business Summit • Living Lab Innovations vol.2
Kasvuvalmennuksen finaali

2009

Jäänmurtaja • Vuosiseminaari: Hidden Treasure • Invitation to Helsinki: Washington
Pk-alumni: Paikkatieto- ja mobiilipalvelut tulevaisuudessa
Pk-alumni: Mediat murroksessa • Living Lab Innovations vol.3
Pk-alumni: Money, money, money – mutta mistä? • Kasvuvalmennuksen finaali

2010

Jäänmurtaja • Vuosiseminaari: Open Up the City
Pk-alumni: Helsinki Design Capital 2012 – Palvelumuotoilu kaupunkimediassa
TIVIT UDOI Booster -tulosseminaari
Stadi.TV – World Design Capital 2012 audiovisuaalinen risteys
Open forum: Tekijänoikeudet ja brändijuridiikka
Social Video -päätös ja Stadi.TV kick-off
Open forum: Onko avoimessa tiedossa bisnestä?
Helsingin Metropolialueen innovaatiopäivät – Shanghai
Connected Smart Cities Network Event

Hankealueet

Hyvinvointi

Digitaalisia hyvinvointipalveluja ihmisiltä ihmisille

Sosiaali- ja terveysmenot ovat suurin kuluerä kaupungin taloudessa. Hyvinvointisektori on merkittävien haasteiden edessä. Haasteet eivät ratkea pelkillä säästöillä: palveluiden tuottamiseen ja käyttämiseen tulee löytää uusia tapoja. Hyvin onnistuneilla digitaalisilla ratkaisuilla voidaan saavuttaa paremmat ja edullisemmat palvelut.

Hyvinvointipalveluja kehitetään yhdessä käyttäjien kanssa. Projekteissa paneudutaan muun muassa ikääntymisen aiheuttamiin haasteisiin ja kehitetään digitaalisia ratkaisuja ennaltaehkäisevään terveydenhoitoon.

Hyvinvointialueella on käynnissä kahdeksan hanketta, joista kolme on kansainvälistä. Kansainväliset hankkeet mahdollistavat hyvien käytäntöjen siirtämisen ja verkostoitumisen johtavien eurooppalaisten toimijoiden kanssa.

Tulevaisuudessa Forum Virium Helsinki kehittää palveluita, jotka tukevat yhteisöllisyyttä, sillä Helsingin yhtenä haasteena on yksin-asuvien määrän kasvu. Yhteisöllisyydellä on merkittävä vaikutus yksilön hyvinvointiin.

APOLLON

Videoyhteydellä apuja ikääntyneiden kotihoitoon

Ikääntyneiden hoitoa parannetaan pilotissa, jossa televisioon asennettavan videokameran avulla pidetään yhteyttä kotihoidossa oleviin ikäihmisiin. Palvelulla halutaan parantaa ihmisten mahdollisuuksia elää kotona siinä vaiheessa, kun he kuitenkin tarvitsevat valvontaa ja säännöllistä hoitoa.

”Ihmiset asuvat yhä pidempään kotona ja tarvitsevat asumisessaan erilaista tukea. Nyt selvitämme, pystyttäisiinkö kuvallisella yhteydellä vähentämään kotikäyntien tarvetta. Kotikäynnit kun maksavat. Toisaalta myös turhia käyntejä on, joten näin pystyisimme myös priorisoimaan käyntejä”, kertoo Palmian puhelin- ja hyvinvointipalvelujen johtaja **Riitta Karvinen**.

Videoyhteys täydentää hälytyspuhelimia. Yhteyttä kokeillaan 20 ikääntyneen kotona. He kaikki ovat Palmian ja Helsingin kaupungin terveyskeskuksen kotihoidon asiakkaita. Ruudun kautta he voivat saada ohjeita esimerkiksi lääkkeen ottamiseen. Hoitajan kotikäynnin sijaan asia hoituu muutamassa minuutissa virtuaalisesti.

Vuoden mittaiseen pilottiin osallistuvat Palmia, Helsingin kaupungin terveyskeskus, Forum Virium Helsinki ja Aaltoyliopisto. Pilotti on osa laajempaa EU-hanketta, jossa etsitään yhteisiä ja kansainvälisesti toimivia tapoja suunnitella palveluja käyttäjävetoisesti.

Terveellinen kaupunginosa -ohjelma Hyvinvointia Herttoniemen alueelle

Terveellinen kaupunginosa -ohjelmassa kehitetään uusia palveluja, jotka parantavat ihmisten hyvinvointia. Forum Virium Helsinki toteuttaa ohjelmassa yritys yhteistyötä ja sähköisiä palveluja. Herttoniemen, Roihuvuoren ja Tammissalon alueiden asukkaat on otettu mukaan palveluiden testaamiseen, ja tulokset ovat olleet lupaavia.

Terveellinen kaupunginosa -ohjelmassa hyvinvointi nähdään laajasti. Kyse on terveyden laaja-alaisesta edistämisestä kaikilla hyvinvoinnin osa-alueilla, joten mukana ovat myös esimerkiksi harrastukset, arkiliikunta ja sosiaaliset suhteet. Hankkeeseen kuuluu hyvinkin erilaisia projekteja. Yhteistä kaikille kuitenkin

on, että ne antavat kaupunkilaisille uusia eväitä oman terveyden kohentamiseen ja ylläpitoon.

”Vuosina 2008–2011 toteutettava Terveellinen kaupunginosa on ollut Forum Virium Helsingille erittäin tärkeä ohjelma, josta on myös opittu paljon. Erityisesti yritysten ja julkistahojen yhteistyön rakentaminen on ollut vaativaa, emmekä ole onnistuneet siinä suunnitellusti”, sanoo toimitusjohtaja **Jarmo Eskelinen**. ”Ohjelman viimeisenä toimintavuonna meillä onkin näytön paikka.”

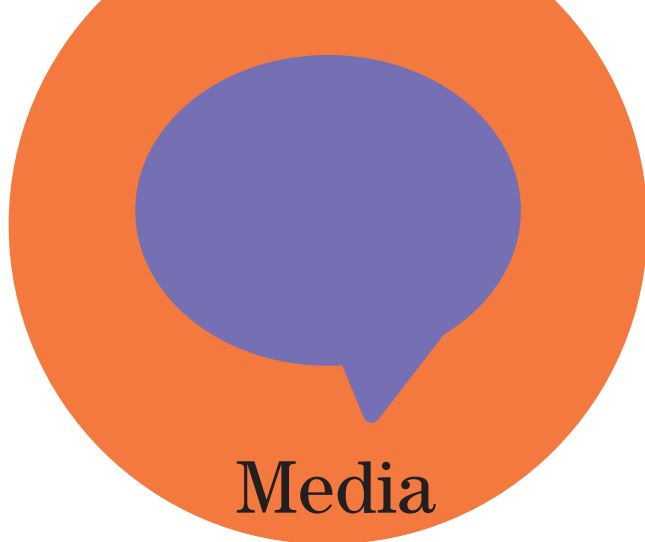
Lue lisää!

www.terveellinenkaupunginosa.fi

Ohjelman osahankkeita:

- Terveystauko – hyvinvoinnin palvelupiste Itäkeskuksessa
- Idealinko – kehitysideoita ja konkreettisia ratkaisuja
- Liikuntavälineitä kirjastoon – urheiluvälineitä lainaksi kirjastosta
- Mobile Health – positiivisen palautteen vaikutus liikkumiseen
- Terveystietosi verkossa

Media

Roolit ja kanavat uuteen käyttöön

Forum Virium Helsingin Media-hankealue yhdistää sisältöjä, liiketoimintaa ja teknologiaa. Sosiaalisia mediapalveluja luodaan käyttäjien ehdoilla: heidät otetaan alusta alkaen mukaan kehitystyöhön.

Kaupunkitelevisio Stadi.TV vastaa erityisesti pääkaupunkilaisten yhteisöjen viestintätarpeisiin. Sen myötä näemme yhä enemmän omaehtoisesti tuotettua, paikallista ja profiloitua sisältöä.

*”Kaupunkilaisten tuottama sisältö tulee luomaan uudenlaista mediaa. Muutos näkyy lajityypeissä, rakenteissa ja kerroinnassa. Perinteiset liiketoimintamallit ja ansaintalogiikat ovat haasteiden edessä”, visioi vastaava tuottaja **Helena Johansson**.*

”Media myös tulee ulos, näkyviin kaupunkien kaduille. Digitaaliset näytöt tulevat olemaan osa sähköistä ekosysteemiä, joka voidaan nähdä käyttöliittymänä kaupunkiin. Tämä mahdollistaa uudenlaisen vuorovaikutuksen kaupunkilaisten kanssa”, hän jatkaa.

Stadi.TV Uudenlainen mediakanava kaupunkiin

Stadi.TV on avoin mediakanava, johon Helsingin seudun asukkaat voivat tuottaa omia sisältöjään. Lisäksi kanavalle ohjataan muita sisältöjä, kuten Helsingin kaupungin Helsinki-kanavan videot.

Tarkoituksena on löytää toimiva tasapaino erilaisille mediasisällöille. Myös koulutus on tärkeä osa toimintaa. Stadi.TV:llä tulee olemaan oma toimitus, joka syntyy kaapelitelevisiossa pyörineen Dina-TV:n pohjalta. Toimitus voi hyödyntää jutuissaan myös käyttäjiltä tullutta materiaalia.

Kanavalla luodaan monikanavaista tuotantokulttuuria: Stadi.TV tulee näkymään televisiossa, verkossa, mobiililaitteissa ja erilaisilla urbaaneilla media-pinnoilla.

”Helsinki on suuri kaupunki ja uskon, että tällaiselle medialle on kaupunkilaisten keskuudessa varmasti tarvetta ja tilausta. Toki Stadi.TV:n pitää luoda oma profiilinsa ja löytää käyttäjäkuntansa”, muistuttaa Helsingin kaupungin viestintäpäällikkö **Eero Waronen**.

Stadi.TV syntyy kaupunkilaisten, Forum Virium Helsingin, ammattikorkeakoulu Arcadan, mediakulttuuriyhdistys m-cultin, Elisan ja Helsingin kaupungin yhteistyönä. Forum Virium Helsinki vastaa kanavan sisällöllisestä, tuotannollisesta ja teknologisesta kokonaisuudesta.

Tutustu!
www.stadi.tv

Digitaalinen vieraskirja Vieraskirja verkossa Helsingin ystäville

Digitaalisella vieraskirjalla kartutetaan kaupungin tarinapankkia sekä välitetään kuvaa dynaamisesta Helsingistä. Ensimmäinen versio palvelusta avattiin vuonna 2009 Helsinki-Vantaan lentokentälle. Vuonna 2010 vieraskirja ilahdutti kävijöitä Suomen paviljongissa Shanghain maailmannäyttelyssä.

Digitaalisessa vieraskirjassa on näyttö ja kamera, jolla henkilö ottaa kuvan itsestään. Kuvan ohen hän kirjoittaa tervehdyksensä. Tämän jälkeen viesti lähetetään palvelun verkkosivuille, josta voi selata kaikkien muidenkin tervehdyksiä. Shanghain kävijöille lähetettiin vielä kiitokseksi linkki videoon, jossa kaupungin johtaja Jussi Pajunen toivottaa kävijän kunniavierana tervetulleeksi Helsinkiin.

Kaiken kaikkiaan digitaaliseen vieraskirjaan on jätetty jo reilut 100 000 viestiä Helsingissä ja Shanghaissa. Vuoteen 2012 mennessä tavoitteena on skaalata vieraskirjaa designpääkaupunki Helsingin tarpeisiin.

Digitaalisen vieraskirjan taustalla on Helsingin kaupungin ja Greater Helsinki Promotionin Invitation to Helsinki -kokonaisuus. Forum Virium Helsinki vastaa digitaalisen vieraskirjan konseptista. Yhteistyökumppaneita ovat BrandSon, Pro Av, Greater Helsinki Promotion sekä Finpro.

Tutustu!

www.helsinkiguestbook.fi

www.invitationtohelsinki.fi

Helsinki Host City Euroviisuhuumaa verkossa

Toukokuussa 2007 tehtiin suomalaisen viihteen historiaa, kun Helsingissä järjestettiin Eurovision laulukilpailu. Tapah-
tuman yhteydessä avattiin verkossa Helsinki Host City.

”Halusimme tarjota mahdollisimman ajantasaista ja euroviisujen kannalta relevanttia tietoa pääkaupunkiseudusta niin viisuja seuraavalle medialle, Helsingissä vieraileville viisuturisteille kuin kotona jännittäville viisufaneille”,
kertoo viestintä- ja markkinointijohtaja **Johanna Eiramo** Greater Helsinki Promotionista.

Helsinki Host City oli elämyksellinen ja visuaalinen kaupunkipalvelu. Se sisälsi eri teemojen mukaan suunniteltuja reittejä, jotka esittelivät Helsinkiä uusista näkökulmista. Sivuilla oli mahdollisuus seurata reaaliaikaista televisiolähetystä. Tapahtumaopas tarjosi tietoa euroviisuista ja muista isäntäkaupungin tapahtumista.

Helsinki Host Citystä saatiin paljon positiivista palautetta. 12 tunnin päivittäisen televisiolähettyksen ansiosta Helsingin henki välittyi reaaliaikaisesti myös ulkomaille.

Forum Virium Helsinki vastasi Helsinki Host Cityn konseptoinnista ja tuotannosta. Yhteistyökumppaneina olivat Greater Helsinki Promotion, Helsingin kaupunki, Arcada Nylands Svenska Yrkeshögskolan, TeliaSonera, Digita, Satama sekä Forum Virium Helsingin jäsenyritykset. Eurovision laulukilpailun järjestelyistä kokonaisuudessaan vastasi YLE.

Tutustu!
www.helsinkihostcity.fi

Älykäs kaupunki

Sähköisiä kaupunkipalveluita arkeen

Ä

lykäs kaupunki -palvelujen avulla kaupunkilainen saa tarvitsemaansa tietoa oikeaan aikaan oikeassa paikassa. Kyseessä on usein kännykkäpalvelu, mutta tietoa voidaan jakaa yhtä lailla katunäytöissä tai liikennevälineissä. Internet tulee kaupunkiympäristöön.

*”Alussa keskityttiin liikennepalveluiden kehittämiseen. Nyt teemat ovat kokonaisvaltaisemmin kaupunkilaisen ohjaamisessa ja opastamisessa. Kehitystä tukee avoimien rajapintojen ja niitä hyödyntävien digitaalisten palveluiden yleistyminen”, toteaa kehitysjohtaja **Pekka Koponen**.*

Julkisen tiedon avaaminen on noussut hankkeissa merkittävään asemaan. Avoin tieto mahdollistaa uudenlaisia, monipuolisia kaupunkipalveluita. Teknologiayhtiöiden tapaan myös kaupungit voivat tukea kehittäjäyhteisöjä aktiivisesti. Kehittäjät kaipaavat kaupungeilta rajapintoja, työkaluja, opastusta sekä ohjeistuksia hyvistä käytännöistä ja kaupungin linjauksista. Forum Virium Helsinki rakentaa tätä työkalupakkia tiiviissä yhteistyössä Helsingin kaupungin eri yksiköiden ja yritysten kanssa.

*Kansainvälistä yhteistyötä tehdään Connected Smart Cities -verko-
tossa. Sen toimijat pyrkivät rakentamaan yhtenäistä eurooppalaista
älykkäiden kaupunkipalveluiden markkinapaikkaa, jolloin esimerkiksi
Helsingissä kehitetty liikenneopas toimisi myös muualla Euroopassa.*

*Kaikkiaan Älykäs kaupunki -hankkeita on käynnissä kymmenen
kappaletta, joista neljä on kansainvälisiä.*

Liikennetietoalusta Kansainvälisiä menestystuotteita

Destia Traffic, Logica (ent. WM-data) ja Forum Virium Helsinki kehittivät vuosina 2005–2006 yhdessä liikennetietoalustan, joka kerää tiedot ruuhkista ja tietöistä. Palvelun kautta kulkee kuukausittain kymmeniä tuhansia liikennetietoja, joita jaellaan eteenpäin jalankulkijoiden ja autoilijoiden mobiililaitteisiin. Tietoja hyödyntävät erityisesti navigaattorien valmistajat, tiedotusvälineet ja viranomaiset.

“Liikennetieto tulee alustalle suoraan erilaisista antureista ja mittauslaitteista sekä erikseen ilmoitettuina, toimituksellisin tietoina. Toimitettua tietoa ovat esimerkiksi onnettomuustiedot, tietyöt ja vaikkapa hirven eksyminen moottoritielle. Myös tavalliset tienkäyttäjät

voivat ilmoittaa, jos he ovat havainneet jonkin poikkeuksellisen tilanteen liikenteessä”, kertoo yksikön päällikkö **Tuomo Eloranta** Destia Trafficista.

Projektin tuloksena Destia Traffic kehitti tuotteita, joiden myynti on laajennut sittemmin Pohjoismaihin ja Baltian maihin saakka. Destia Traffic on tarjonnut alustan dataa myös Forum Virium Helsingin pk-yritysten kehitysprojekteihin.

Heinäkuussa 2010 Destia Traffic myytiin TDF-konserniin kuuluvalle Mediamobilelle. Mediamobile on johtava liikennetietopalvelujen tarjoaja Ranskassa ja alan pioneeri Euroopassa.

Innovaatioyhteisöt

Käyttäjät mukaan palvelukehitykseen

Käyttäjien huomioiminen palveluiden suunnittelussa on Forum Virium Helsingin toiminnan ydin. Innovaatioyhteisöt tuovat yhteen yritysten, julkissektorin ja tutkimustahojen edustajat sekä kaupunkilaiset. Yhteisöissä kehitetään ja testataan innovaatioprosesseja, -menetelmiä ja -työkaluja.

Projekteissa tehdään sisällöllistä yhteistyötä Forum Virium Helsingin muiden hankealueiden kanssa. Verkostotoiminta sekä synnyttää uusia hankkeita että tukee olemassa olevia.

Living Labit toteuttavat käyttäjälähtöisyyttä käytännössä. Ne ovat käyttäjien, tutkijoiden ja yritysten muodostamia avoimen innovaation verkostoja, jotka toimivat oikeassa kaupunkiympäristössä. Eri menetelmiä käytetään joustavasti: etnografisilla työkaluilla löydetään arjen käytäntöjä ja uusia tarpeita, osallistavalla suunnittelulla haetaan niihin ratkaisuja, ja ns. mestarikäyttäjiä kuunnellaan eri vaiheissa, ideoinnista lähtien.

Kansainvälinen toiminta on hankealueella tiivistä. Tavoitteena on löytää sujuvia tapoja kehittää ja testata palveluja yhtä aikaa eri markkina-alueilla. Forum Virium Helsinki kuuluu alan verkostoihin, edustaa Helsinkiä ulkomaisissa tilaisuuksissa sekä on mukana monissa yhteishankkeissa mm. Amsterdamin, Barcelonan, Kööpenhaminan ja Manchesterin kaupunkien sekä yritysten kanssa.

UDOI Booster Kuunnellaan käyttäjiä!

UDOI Booster -projektissa kokeiltiin erilaisia tapoja ottaa käyttäjät mukaan palvelukehitykseen. Hanke kuului TIMIT Oy:n koordinoimaan Flexible Services -ohjelmaan, johon osallistui 39 yritystä sekä 14 tutkimustahoa ja oppilaitosta Suomesta.

Nokia testasi käyttäjien kanssa uudenlaisia matkailupalveluita. Ihmiset pääsivät kokeilemaan Suomenlinnassa, miltä tuntuisi saada ympäristöstään tietoa osoittamalla jotain kiinnostavaa paikkaa mobiililaitteella. Samalla testattiin myös audiokäyttöliittymää eli äänen käyttöä vastaavanlaiseen opastukseen.

”Saimme käyttäjiltä positiivista palautetta erityisesti audiokäyttöliittymästä. Ihmiset innostuivat ajatuksesta, että ympärillä olevista asioista kerrottaisiin tällä tavalla automaattisesti äänittein. Erityisesti hyväksi koettiin se, että kyseinen ratkaisu jätti kädet vapaaksi”, kertoo Nokian tutkimusjohtaja **Hannu Nieminen**.

Nokialla ollaan tuloksiin tyytyväisiä. Niemisen mukaan talossa on ollut suuri kiinnostus hankkeen tuloksiin ja löydöksiä tullaan hyödyntämään useammassakin tuotekehitys- ja tutkimushankkeessa.

Forum Virium Helsinki sai projektista runsaasti kokemusta ja oppia käyttäjälähtöisen avoimen innovaation toteuttamisesta käytännössä. Samalla saatiin ideoita siitä, miten käyttäjiä voitaisiin hyödyntää jatkossa entistä enemmän ja paremmin myös muissa hankkeissa. Vuonna 2008 alkanut projekti päättyi toukokuussa 2010.

Lue lisää!

www.flexibleservices.fi

European Network of Living Labs Verkostoja ja kansainvälistä innovaatioyhteistyötä

European Network of Living Labs on vuonna 2006 perustettu verkosto, joka kokoaa eurooppalaiset kehitysyhteisöt saman katon alle. Verkosto laajentaa paikallisten osajien toimintaa ulkomaille. Se myös edistää eurooppalaista innovaatiotoimintaa tehden siitä yhä kilpailukyysisempää.

Yhtenäiset toimintatavat ja työkalut nopeuttavat tuotteiden ja palveluiden tuloa markkinoille sekä rakentavat osataan Euroopasta yhtenäistä markkina-aluetta.

“European Network of Living Labs on Living Labien yhteisö, joka kehittää innovaatioita systemaattisesti. Se edistää käyttäjälähtöisten ajatusmallien kehitty-

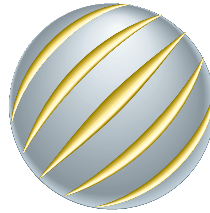
mistä ja käyttöönottoa Euroopassa – sekä koko maailmassa”, toteaa puheenjohtaja **Alvaro Oliveira**.

Forum Virium Helsinki oli yksi verkoston 19 perustajajäsenestä. Yhteisö on kasvanut huomasti: mukana on 212 toimijaa yli 30 maasta. Verkosto on laajentumassa Euroopasta myös Afrikkaan, Etelä-Amerikkaan ja Aasiaan.

Forum Virium Helsingin toimitusjohtaja Jarmo Eskelinen on verkoston viestinnästä ja Aasian suhteista vastaava varapuheenjohtaja sekä hallituksen jäsen.

Lue lisää!
www.openlivinglabs.eu

**FORUM
VIRIUM**
HELSINKI

Forum Virium Helsinki
Aleksanterinkatu 16-18, 2. krs
00170 Helsinki
+358 10 387 2700

www.forumvirium.fi

y-tunnus: 2170029-2

